

Szczęście oraz cel i sens życia w literaturze romantyzmu i pozytywizmu

Szczęście w życiu ludzkim ma wielowymiarowe znaczenie, będąc wartością kluczową dla prawidłowego rozwoju osobowości człowieka. Każdy człowiek wyznacza sobie w życiu cel, którego realizacja daje wewnętrzne samozadowolenie i poczucie szczęścia. Niemniej jednak, pełne osiągnięcie tego stanu jest często nieosiągalne, co prowadzi do pytań o sens i wartość życia.

Romantyzm: poszukiwanie sensu i ideałów

W literaturze polskiego romantyzmu pytanie o sens i cel życia jest centralnym motywem. W dramacie „Kordian” Juliusza Słowackiego główny bohater, filozofujący młodzieniec, rozważa samobójstwo swojego przyjaciela. Kordian nie potępia tej śmierci, rozumiejąc, że była ona wynikiem rozdźwięku między marzeniami a rzeczywistością. Sam również odczuwa wewnętrzną niemoc i osamotnienie, nie posiadając wyraźnej idei, której mógłby być wierny.

Szczęście indywidualne a narodowe

W ujęciu romantyków szczęście występuje w dwóch wymiarach: indywidualnym i narodowym. Bohaterowie romantyczni często stają przed wyborem: czy cenić bardziej własne szczęście, czy dobro narodu? Konrad z „Dziadów” Adama Mickiewicza oraz Kordian z dramatu Słowackiego reprezentują postawy prometeiczne, poświęcając się dla wolności narodu. Konrad Wallenrod natomiast kieruje się osobistą tragedią, ale jego działania przyczyniają się do szczęścia narodu.

Proces dojrzewania do idei

Dla bohaterów romantycznych walka narodowowyzwoleńcza jest nadrzędnym celem, który nadaje sens ich życiu. Idea ta nie rodzi się od razu; jest wynikiem procesu dojrzewania i poszukiwania wartości. Kordian błądzi po omacku, próbując ogarnąć realia świata, które nie odpowiadają jego wyidealizowanym marzeniom. Z czasem dostrzega, że wartości takie jak miłość czy stanowisko można zdobyć za pieniądze, a literatura nie oddaje w pełni rzeczywistości. Zrozpaczony, odnajduje na górze Mont Blanc ideę walki o wolność.

Podobnie, Konrad podczas „Wielkiej Improwizacji” w „Dziadach” odnajduje swoją życiową ideę – pragnie rządzić światem i uszczęśliwić naród swoją władzą. Norwid w wierszu „Do obywatela Johna Brown” stwierdza, że idea jest wiecznie żywa, choć często ludzie giną w jej imię. Nim jednak idea odniesie zwycięstwo, musi przejść przez wiele prób.

Pozytywizm: praktyczne podejście do szczęścia i sensu życia

W pozytywizmie szczęście i sens życia są rozumiane bardziej praktycznie i materialistycznie. Literaturą tego okresu rządził kult pracy, nauki i postępu. Bohaterowie pozytywistyczni, jak np. w powieściach Bolesława Prusa czy Elizy Orzeszkowej, dążą do poprawy warunków życia społecznego, walcząc z ubóstwem, analfabetyzmem i nierównościami. Szczęście jednostki często łączone jest z działaniem na rzecz społeczności, a cel życiowy widziany jest w pracy dla dobra ogółu.

Adam Mickiewicz w II części „Dziadów” podkreśla, że każdy powinien osiągnąć pełnię życia już na ziemi. Składają się na to zarówno chwile smutku, jak i radości. Celem życia jest również przemijanie – wszystko wokół nas zmienia się nieustannie, zmienia się świat i zmienia się człowiek.

Romantyzm: Szczęście i miłość

Indywidualne szczęście człowieka w literaturze romantycznej najgłębiej odzwierciedla bogactwo życia psychicznego bohaterów, szczególnie w kontekście wielkiej, często nieszczęśliwej miłości, jak w „Balladach i romansach”. W balladzie „Romantyczność” Karusia przeżywa śmierć ukochanego, jest samotna i zagubiona, a jedynie autor solidaryzuje się z nią. Wewnętrzne przeżycia bohaterów współgrają z przyrodą, co pogłębia nastrój i mocniej zarysowuje psychikę ludzką.

Romantyczna twórczość i nieśmiertelność idei

Romantycy kultywowali twórczość literacką, często niedocenianą za ich życia, lecz wyrażali przekonanie, że ich dzieła znajdą uznanie w przyszłych pokoleniach. Juliusz Słowacki w wierszu „Testament mój” wyraża nadzieję na nieśmiertelność swojego imienia.

Pozytywizm: praca jako cel życia

W pozytywizmie celem i sensem życia była szeroko pojęta praca, kształtująca morale bohaterów. Program pozytywistów polskich obejmował hasła „pracy organicznej” i „pracy u podstaw”, związane z walką o równouprawnienie kobiet, kwestię żydowską oraz pracą z ludem i dla ludu.

Bohaterowie pozytywizmu

Bohaterowie „Lalki” Bolesława Prusa są przykładami pozytywistycznych ideałów. Wokulski to idealista moralny, Rzecki – idealista polityczny, a Ochocki – idealista naukowy. Ochocki poświęca się pracy naukowej, marząc, że jego wynalazek uszczęśliwi ludzkość i stworzy świat bez granic. Rzecki jest wierny idei walki narodowej, widząc Polskę przez pryzmat legendy napoleońskiej. Jest subiektem sklepowym, rzetelnie

wypełniającym swoje obowiązki.

Wokulski: bohater na rozdrożu

Wokulski burzy tradycję pozytywistyczną. Rozdwojony między wielką, romantyczną miłością do Izabeli a swoimi ideałami moralnymi, nie idzie na kompromis ze społeczeństwem, które go nie akceptuje. Przerasta społeczeństwo pod każdym względem, nie pasując do epoki, w której żyje. Społeczeństwo w „Lalce” jest ukazane krytycznie, skupione na pogoni za materialnym zyskiem, bezużytecznym, wystawnym życiem i brakiem ideałów.

Refleksja o szczęściu

Każdy człowiek w każdej epoce stara się zapewnić sobie doczesne szczęście, podejmując trud pracy i nauki. Jednak nie tylko szczęście doczesne powinno być celem człowieka. Pełnia szczęścia składa się zarówno z aspektów ziemskich, jak i duchowych, zgodnie z prawdą wypowiedzianą przez Mickiewicza: należy żyć pełnią życia i doświadczać pełni człowieczeństwa nie tylko na ziemi, ale i w niebie.

Podsumowanie

Literatura romantyzmu i pozytywizmu ukazuje różne podejścia do szczęścia, celu i sensu życia. Romantyzm skupia się na wewnętrznych konfliktach i poszukiwaniach, idealizując walkę narodowowyzwoleńczą jako drogę do osiągnięcia pełni życia. Pozytywizm natomiast stawia na praktyczne działania, dążąc do poprawy warunków życia poprzez pracę i naukę. Oba nurty literackie, mimo różnic, podejmują fundamentalne pytania o ludzką egzystencję i wartości, które nadają jej sens.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Problematyka etyczna i moralna w opowiadaniach T. Borowskiego

Tadeusz Borowski w swoich opowiadaniach, szczególnie w cyklu „Pożegnanie z Marią”, przedstawia skomplikowaną problematykę etyczną i moralną, skupiając się na wpływie obozów koncentracyjnych na psychikę i kodeks moralny człowieka.

Etyczne dylematy i zmiany w kodeksie moralnym

Głównym problemem poruszonym przez Borowskiego jest wpływ obozów koncentracyjnych na ludzką psychikę i ich kodeks etyczny. W obozach koncentracyjnych więźniowie musieli wybierać pomiędzy różnymi postawami, które często decydowały o ich przetrwaniu. Borowski wyróżnia trzy grupy postaw:

Bunt i ucieczki

Osoby, które próbowały walczyć z obozową rzeczywistością, buntować się czy uciekać, były skazane na szybką śmierć. Takie działania były surowo karane przez obozowych strażników.

Bierność i rezygnacja

Ludzie, którzy przyjęli postawę całkowitej bierności i rezygnacji, również nie mieli szans na przetrwanie. W obozach nazywano ich „muzułmanami” – byli to więźniowie, którzy umierali za życia, tracąc wszelką wolę walki i życia.

Adaptacja do warunków obozowych

Najbardziej interesującą grupą dla Borowskiego są ci, którzy przystosowali się do obozowych reguł i wiedzieli, jak funkcjonować w tych ekstremalnych warunkach. Aby przetrwać, więźniowie musieli zmienić cały swój kodeks etyczny, całkowicie przekształcając swoje wartości. Przetrwanie było możliwe tylko kosztem innych, co prowadziło do zaniku etyki chrześcijańskiej i dehumanizacji.

Dehumanizacja i degradacja moralna

Borowski ukazuje proces dehumanizacji w skrajnie behawiorystyczny sposób. W jego opowiadaniach, przedstawia bohaterów poprzez ich czyny, bez wnikania w ich wewnętrzne przeżycia i myśli. Taki sposób narracji podkreśla brutalność i bezsens moralnego upadku. Przykłady takie jak syn wpychający swojego ojca do komory gazowej czy rozmowy o paleniu zwłok dzieci w krematorium pokazują, jak daleko ludzie byli zmuszeni się posunąć, aby przetrwać w nieludzkich warunkach.

Przemiana moralna i konieczność przeżycia

Warunki obozowe zmuszały ludzi do porzucenia norm moralnych i etycznych, które były ważne w „normalnym” świecie. W obozie nie obowiązywały zasady dekalogu, a przestępstwa takie jak kradzież i zabójstwo stawały się codziennością. Obozy koncentracyjne były miejscem, gdzie proces dehumanizacji był jednym z głównych celów ich istnienia. Ludzie tracili wszelkie normy moralne i etyczne, które kierowały nimi na wolności.

Tadeusz Borowski w swoim zbiorze opowiadań „Pożegnanie z Marią” przedstawia brutalną rzeczywistość obozów koncentracyjnych, ukazując głęboką degradację moralną i etyczną, jakiej doświadczały ludzie w tych nieludzkich warunkach. Obozy koncentracyjne rządziły się własnymi, surowymi prawami, które zmuszały ludzi do przystosowania się, często kosztem własnego człowieczeństwa.

Zanik człowieczeństwa i etyki

Borowski ukazuje, jak ekstremalne warunki obozowe prowadzą do zaniku podstawowych wartości moralnych. Przykłady te są dobitnie przedstawione w jego opowiadaniach:

„Dzień na Harmenzach”

W tym opowiadaniu stary Beker opowiada o tym, jak powiesił własnego syna za kradzież chleba. Tego rodzaju historia ilustruje, jak w obozach koncentracyjnych podstawowe więzi rodzinne i instynkty zostały zniszczone przez surowe i nieludzkie zasady przetrwania.

„Proszę państwa do gazu”

Borowski przedstawia młodą kobietę, która w obawie przed śmiercią nie przyznaje się do swojego małego dziecka i ucieka przed nim. Instynkt macierzyński, który w normalnych warunkach jest jednym z najsilniejszych ludzkich instynktów, został tutaj stłumiony przez silniejszą chęć przetrwania.

Postawy i przystosowanie

Bohater opowiadań, Tadeusz, jest przykładem człowieka zlagrowanego, który przystosował się do obozowych realiów. Tadeusz nie jest prominentem obozowym, ale także nie należy do najniższej warstwy więźniów, tzw. „muzułmanów”. Zajmuje miejsce w obozowej klasie średniej, co oznacza, że najgorsze lata obozu ma już za sobą i nauczył się, jak przetrwać w tych ekstremalnych warunkach. Potrafi znaleźć jedzenie, wie, kogo unikać i jak omijać zagrożenia. Jego adaptacja do obozowych realiów nie oznacza, że jest pomocnikiem esesmanów czy obozowym kapo. Jest to raczej konieczność przystosowania się do warunków, które rządzą się własnymi prawami.

Ludzie o czystych postawach

Pomimo okrutnej rzeczywistości obozowej, Borowski nie zapomina ukazać ludzi, którzy zachowali swoje moralne wartości. W opowiadaniu „Proszę państwa do gazu” autor przeciwstawia młodej kobiecie uciekającej przed własnym dzieckiem postać młodej dziewczyny, która bez wahania idzie na śmierć. W „Dniu na Harmenzach” pojawia się postać pani Haneczki, kobiety, która pomagała więźniom i dzięki której Tadeusz przeżył najtrudniejszy okres pobytu w obozie.

Realizm opowiadań

Borowski w swoich opowiadaniach nie upiększa rzeczywistości. Ukazuje ją w całej brutalności, co było powodem kontrowersji i krytyki. Jednak jego celem było pokazanie prawdy o obozach koncentracyjnych, gdzie proces dehumanizacji człowieka był jednym z podstawowych mechanizmów ich funkcjonowania. W obozach, gdzie wartości moralne i etyczne zostały zniszczone, człowiek dostosowany do tych realiów (człowiek zlagrowany) często nie potrafił już odnaleźć się w normalnym świecie po wyjściu na wolność.

Podsumowanie

Opowiadania Borowskiego są głębokim studium ludzkiej natury w warunkach ekstremalnych. Ukazują, jak obozy koncentracyjne zmuszały ludzi do przystosowania się kosztem własnej moralności i etyki, jak również jak trudne było dla tych, którzy przetrwali, powrócenie do normalnego życia. Borowski poprzez swoje opowiadania przekazuje nie tylko grozę obozów, ale także siłę i słabość ludzkiego ducha w obliczu niewyobrażalnych trudności.

Twórczość Tadeusza Borowskiego to głęboka analiza moralnej degradacji i dehumanizacji, jakiej doświadczali ludzie w obozach koncentracyjnych. Borowski bezlitośnie ukazuje, jak ekstremalne warunki mogą zmusić ludzi do porzucenia wszelkich

wartości moralnych w imię przetrwania. Jego opowiadania są świadectwem nie tylko okrucieństwa obozów, ale także ludzkiej zdolności do adaptacji i przetrwania w najbardziej nieludzkich warunkach.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Powstanie i polistopadowa historiozofia romantyczna w utworach Adama Mickiewicza

Twórczość Adama Mickiewicza budzi wiele emocji zarówno wśród badaczy, jak i odbiorców jego dzieł. Okres po roku 1830 nazywany jest „polistopadowym” z oczywistych względów. Po upadku powstania Mickiewicz zaczął tworzyć utwory przesiąknięte patriotyzmem i wrogością do władzy monarszej. Jego twórczość w tym czasie różni się od wcześniejszych dzieł, starając się zwrócić uwagę na problemy Polski, zniewolonej i nękaniej przez różne „społeczne choroby”.

Pierwszym „powstańczym” dziełem Mickiewicza był wiersz „Reduta Ordona”. Opowiada on o oblężeniu Warszawy z perspektywy naocznego świadka. Mickiewicz przedstawia obronną walkę powstańców przeciwko przeważającym siłom Moskali. Narrator, żołnierz drugiej linii, obserwuje zmagania współtowarzyszy, podkreślając nierówność sił między walczącymi. Car, wysyłający swoich żołnierzy na śmierć, jest oceniany negatywnie, podczas gdy odwaga obrońców Warszawy, którzy nie boją się „zdrzeć korony z głowy tyrana”, jest podkreślana. Stylizacja użyta w „Reducie Ordona” pojawia się później w „Dziadach” części III i

„Panu Tadeuszu”, gdzie wróg Polski porównywany jest do odrażających rzeczy, takich jak „ława błota, nasypała iskrami bagnetów”. Czarne chorągwie to „sępy wiodące na śmierć”.

Mickiewicz pisał „Redutę Ordona” na podstawie wspomnień Garczyńskiego, które okazały się nieścisłe – nie Ordon wysadził Redutę i nie zginął podczas walk. Mimo to, utwór zachowuje swoje niezaprzeczalne walory literackie i emocjonalne, a jego myśli przewodnie pojawiają się później w „Dziadach drezdeńskich” i „Panu Tadeuszu”. Najwspanialszym „pomnikiem” „Reduty Ordona” jest scena z „Syzyfowych prac”, gdzie recytacja tego utworu przez młodego Polaka niweczy wieloletnie starania rusyfikacyjne szkoły.

Po pobycie na Krymie w 1825 roku Mickiewicz opuścił Rosję i udał się w dwuletnią podróż po Europie, odwiedzając m.in. Hamburg, Berlin, Drezno, Pragę, a także Goethego w Weimarze. Z Niemiec przez Szwajcarię udał się do Rzymu, gdzie dowiedział się o wybuchu powstania. Jego klęska głęboko go dotknęła, ponieważ nie mógł brać w nim udziału.

Z goryczy po upadku powstania i refleksji nad tragicznymi dziejami narodu zrodziło się natchnienie, które zaowocowało powstaniem trzeciej części „Dziadów”. Pobyt w Dreźnie trwał niecałe cztery miesiące, podczas których Mickiewicz pracował nad „Redutą Ordona” i przekładał „Giaura” Byrona, choć nie ukończył tej pracy. W przedmowie do „Dziadów” opisuje sytuację narodu polskiego: „Około roku 1822 polityka Imperatora Aleksandra, przeciwna wszelkiej wolności, zaczęła się wyjaśniać, gruntować i pewny brać kierunek. W ten czas podniesiono na cały naród polski prześladowanie powszechne, które coraz stawało się gwałtowniejsze i krwawsze. Całą administracją nakręcono jako jedną wielką Polaków torturę, której koło obracali carewicz Konstanty i senator Novossiltzoff.”

Trzecia część „Dziadów” jest przepełniona mistycyzmem i opisami zjawisk nadprzyrodzonych. Już w prologu Gustaw

przemienia się w Konrada, a scena ta wprowadza aniołów, duchy i Anioła-stróża, który później wpływa na losy bohatera. Scena więzienna wprowadza czytelnika w atmosferę spisku filomackiego, pojawiają się tam koledzy i przyjaciele poety z czasów studiów w Wilnie. Wszyscy są owładnięci uczuciem patriotyzmu, a ich rozmowy dotyczą sytuacji, w jakiej się znaleźli: nie wiedzą, o co są oskarżeni, jak długo już siedzą zamknięci ani co ich czeka. Wśród nich wyróżniają się:

- Tomasz, wyrażający najwyższe wartości moralne filomatów i czujący się odpowiedzialny za los swych współtowarzyszy,
- Jan Sobolewski, opowiadający o wywózkach młodych filomatów na Sybir,
- Konrad, poeta rewolucyjny, bardzo wrogo nastawiony do caratu.

W scenie wprowadzającej autor umieścił wiele szczegółów ze swojego osobistego życia, podkreślając, że mimo iż nie brał udziału w powstaniu, to był filomatem i spiskowcem. Ten obraz jest kluczowy dla całego utworu, wprowadzając w nastrój walki narodowowyzwoleńczej i ukazując buntownicze postawy studentów. Następnie pojawia się scena Wielkiej Improwizacji, w której Konrad przedstawia swoją twórczą siłę, równą boskiej, stając się przedstawicielem gnębnego narodu. Walka Konrada z Bogiem wynika z jego prometeizmu. Nazywa się „pierwszym z ludzi i aniołów tłumu”. Mickiewicz potępia jego pychę, ale pochwała gorący patriotyzm. Autor krytykuje drogę Konrada, wskazując, że nie należy podejmować jednorazowych, indywidualnych zrywów, mimo gorącego pragnienia wyzwolenia narodu.

Następują sceny wizyjne: Widzenie Ewy, Widzenie księdza Piotra i Sen Senatora. Ewa modli się za duszę więźnia-poety prześladowanego przez cara, co jest jedynym pogodnym obrazem w III części „Dziadów”. W Widzeniu księdza Piotra Polska porównywana jest do ukrzyżowanego Chrystusa, mającego zmartwychwstać i stać się narodem wybranym. Pojawia się też idea mesjanizmu – wiara w nadejście nowej epoki i przekonanie,

że Polska ma przewodzić innym narodom w drodze do wyzwolenia. Sen Senatora, w przeciwieństwie do Widzenia Ewy, wprowadza atmosferę przerażenia, ukazując satyrycznie służalcze postawy carskich urzędników. Scena ta jest wprowadzeniem do Salonu Warszawskiego, gdzie Mickiewicz przedstawia kontrastujące postawy społeczne: starszyzna salonu, obojętna na niesprawiedliwość, i patriotyczna młodzież wspomagana przez Rosjanina Bestużewa, solidaryzującego się z polskimi patriotami.

Tragiczna postać pani Rollison, błagającej Senatora o życie swojego syna, kontrastuje z tańczącymi parami, ukazując tyranię Senatora. Mistyczny aspekt tej sceny podkreśla śmierć Doktora od pioruna jako kara za zdradę ojczyzny. Scenę zamyka widok prowadzonego na śledztwo Konrada, a ostatnia, IX scena, przedstawia Noc Dziadów: na cmentarzu pojawiają się Guślarz, kobieta w żałobie i widmo. Ostateczny obraz przedstawia wywózkę ludzi na Syberię, w tym Konrada, dzieląc los innych patriotów-spiskowców.

Do „Dziadów” trzecich Mickiewicz dołączył część opisową „Ustęp”, gdzie wszechstronnie krytykuje władzę carską w Rosji. „Ustęp” pełen jest zaskakujących spostrzeżeń na temat rosyjskiego ludu i jego rzeczywistości, przeciwstawiając niesprawiedliwość, pychę, bezprawie i służalczość carskich urzędników. Poeta współczuje narodowi rosyjskiemu i nawołuje do zrywu przeciw tyranii. W wierszu „Do przyjaciół Moskali” Mickiewicz oddaje hołd rosyjskim rewolucjonistom: Rylejewowi i Bestużewowi. „Dziady dreздеńskie” są utworem realistycznym, przedstawiając martyrologię narodu polskiego i obraz caratu oraz narodu rosyjskiego. Mickiewicz krytykuje postawę Konrada, wskazując, że indywidualne porywy nie są drogą do wolności ojczyzny.

Dramat o dziejach Konrada miał dla Mickiewicza osobisty wydźwięk, przypominając dzieje prześladowań filomatów i mękę poety, dla którego tragedia Ojczyzny była największą tragedią życiową. Wielu zarzucało poecie, że nie brał osobiście udziału

w walkach niepodległościowych, a „Dziady” część III były odpowiedzią na te zarzuty.

Pod koniec 1832 roku Mickiewicz przeniósł się do Paryża, gdzie zetknął się z polską emigracją. Polityczne spory między demokratami i konserwatystami groziły oderwaniem emigracji od spraw Polski. Mickiewicz dostrzegał, że te spory przysłaniały najważniejszy cel – wyzwolenie Ojczyzny. Postanowił zająć się publicystyką, aby bezpośrednio dotrzeć do odbiorców. W 1832 roku zaczął pisać „Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego” i objął redakcję czasopisma „Pielgrzym Polski”.

„Księgi narodu i pielgrzymstwa” składają się z dwóch części. W „Księgach narodu” Mickiewicz przedstawia dzieje Polski na tle historii ludzkości, ukazując Polskę jako kraj, gdzie zachowały się tradycje chrześcijańskie oparte na idei wolności. Idealizując historię kraju, autor przedstawia Polskę jako naród mający szczególną rolę w dziejach Europy. Obraz zmartwychwstania Polski i uwolnienia ludów Europy z niewoli rozbudził w emigracji wielkie nadzieje, co było głównym celem Mickiewicza – podnieść emigrację do walki przeciw zaborcom. „Księgi narodu” zawierają ostrą krytykę wszelkiego rodzaju despotyzmu, rozszerzając tę krytykę na szerszy kontekst historyczny.

W „Księgach pielgrzymstwa polskiego” Adam Mickiewicz zawarł dwadzieścia cztery przypowieści, z których każda kończy się modlitwą pielgrzyma. Z tych przypowieści płyną nauki i instrukcje dla inteligencji emigracyjnej, której autor sugeruje, aby zamiast bezproduktywnych sporów, skupiła się na walce o niepodległość Ojczyzny. Mickiewicz nawołuje do zgody i szacunku dla tradycji, czyniąc z emigrantów „szermierzy” najszlachetniejszej sprawy – wolności. Jego demokratyczne poglądy ujawniają się w krytycznym stosunku do Świętego Przymierza i rządów burżuazyjnych, przewidując zwycięstwo ludu nad rządem klasowym. Przypomina kupcom i handlarzom, że łaknąc złota i papieru, posyłali pieniądze na zgębienie wolności, a przyjdzie czas, gdy będą żuć swoje złoto i papier, nie mając

chleba i wody.

„Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego” są jedynymi utworami Mickiewicza napisanymi w formie biblijnej, co wynikało z chęci przekazania prawd ludziom prostym, którym poeta wyznaczał doniosłą rolę w odbudowie Europy, chcąc ich natchnąć nową wiarą w przyszłość. Mickiewicz dostrzegał siłę militarną, jaką dysponowali chłopci w walkach wyzwoleniczych. Księgi te miały duży wpływ na współczesnych, przetłumaczono je na język francuski, niemiecki i angielski, przemycano je także do Polski, by dodawały otuchy w ciężkim okresie niewoli i służyły jako narzędzie indoktrynacji powstańczej.

W 1833 roku Mickiewicz objął stanowisko naczelnego redaktora czasopisma „Pielgrzym Polski”. Jako redaktor wzywał do walki z despotyzmem i nawiązywał do jedności wokół sprawy wolności Polski. W artykule „O ludziach rozsądnych i ludziach szalonych” krytykował „rozsądek” hamujący próby walki niepodległościowej i solidaryzował się z „szalonymi”, którzy mieli odwagę walczyć. Pisywał również artykuły zwracające uwagę na niedolę chłopską.

W atmosferze politycznych i społecznych napięć powstała epopeja narodowa „Pan Tadeusz”. Pierwsze wydanie ukazało się w czerwcu 1834 roku w Paryżu. Mickiewicz, rozzarowany społecznością emigracyjną, której rozbitej i potarganej wewnętrznymi konfliktami, przypominał, że najlepiej ocenia się wartość ojczyzny po jej utracie:

„Litwo! Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie. Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.”

Jedną z najbardziej charakterystycznych cech „Pana Tadeusza” jest przenikający epopeję patriotyzm. Mickiewicz przemyc go wszędzie, nawet w najpiękniejszych opisach przyrody. Nie utożsamiał narodów z ich przywódcami, czego dowodem są postacie Żyda Jankiela, „bardziej Polaka niż Żyda”, oraz

kapitana Rykova, prawdziwego Rosjanina o prawym charakterze. Głównym bohaterem patriotycznym jest Jacek Soplica, dynamiczna postać, która działa wśród szlachty zaściankowej i chłopów, organizując powstanie.

„Pan Tadeusz” miał być początkowo sielanką zatytułowaną „Żegota”, ale rozrósł się do rozmiarów epopei. Ukazuje pełen „wachlarz” szlachty polskiej i pobudza wyobraźnię czytelnika opisami przyrody. Indywidualizacja mowy bohaterów, takich jak wykwintna pani Telimena, rubaszny ks. Robak i kapitan Rykow z typową rosyjską składnią, dodaje dziełu autentyczności.

„Pan Tadeusz” jest wielkim osiągnięciem artystycznym Mickiewicza. Eugeniusz Sawrymowicz pisał o nim jako o dziele genialnym, bliskim doskonałości w poezji. Po ukazaniu się „Pana Tadeusza” Mickiewicz ożenił się z Celiną Szymanowską. Jego stosunek do twórczości literackiej stał się krytyczny, co wyrażał w listach do przyjaciół, wskazując, że przyszła poezja będzie wymagała świętości i natchnienia z góry, aby obudzić szacunek dla sztuki.

Po napisaniu „Pana Tadeusza” Mickiewicz nie tworzył już wiele wierszem, z wyjątkiem kilku liryków. W jego twórczości z tego okresu wyróżniają się utwory takie jak „Zdania i uwagi”, które są znakomite, gnomiczne, wierszowane, niezwykle krótkie i zwarte. Utwory te były wzorowane na twórczości niemieckich mistyków: Jakuba Boehme, Angelusa Silesiusa oraz Saint-Martina. Mickiewicz, zafascynowany twórczością Saint-Martina, często cytował jego dwuwiersze i namawiał przyjaciół do zaznajomienia się z jego utworami. Konrad Górski pisał o „Zdaniach i uwagach”, że Mickiewicz, uznając myśli innych za swoje, spłacał dług wobec tych, których twórczość zgadzała się z jego własnymi doświadczeniami życiowymi.

W „Zdaniach i uwagach” dominują myśli teologiczne, głównie dotyczące relacji między Bogiem a człowiekiem. Mickiewicz stara się ukazać doświadczenia naszego życia wewnętrznego oraz obserwacje dotyczące ludzkiego zachowania, ich mądrości i

głupoty. Zadając pytania, stara się zrozumieć, kim jest Bóg. Jeden z wierszy zaczyna od wezwania, aby Bóg chronił człowieka przed odkryciem tajemnicy, która nigdy nie będzie odkryta:

„Pierwsza mowa szatana do rodu ludzkiego
Zaczęła się najskromniej od słowa: dlaczego?”

„Zdania i uwagi” to zbiór 121 epigramatów, w większości dwuwierszowych, ale są też czterowierszowe i jeden sześciowierszowy. Utwory te są dowodem na głębokie duchowe doświadczenia Mickiewicza podczas nawrócenia na wiarę rzymskokatolicką.

Trudne warunki materialne rodziny Mickiewiczów zmusiły poetę do pisania utworów przeznaczonych na sceny paryskie. Około 1836 roku napisał dwa dramaty: „Konfederaci barscy” i „Jakub Jasiński”. „Jakub Jasiński” nie został ukończony, a z „Konfederatów barskich” przetrwały tylko dwie pierwsze sceny. Były to utwory komercyjne, dotyczące spraw politycznych Polski, ale ich wprowadzenie do paryskich teatrów zakończyło się raczej miernym skutkiem.

Rozwiązaniem kłopotów finansowych Mickiewiczów było powołanie Adama Mickiewicza na stanowisko profesora literatury łacińskiej w Akademii w Lozannie. Choć wyjazd opóźniło załamanie nerwowe jego żony, w czerwcu 1839 roku Mickiewicz wraz z rodziną zamieszkał w Lozannie. Wykłady zaczął 12 listopada, zyskując wielkie uznanie jako profesor. W tym czasie powstała seria utworów znana jako „Liryki lozańskie”.

„Liryki lozańskie” nie mają tytułów, dlatego oznacza się je według pierwszych słów tekstu, takich jak: „Nad wodą wielką i czystą”, „Gdy tu mój trup”, „Polały się łzy me”, „Snuć miłość” i „Ach, już i w rodzicielskim domu”. Tematyka tych utworów jest różnorodna. Mickiewicz z jednej strony rozczuła się nad swoim losem, a z drugiej uświadamia sobie, że musi dokończyć swe dzieło. Czesław Zgorzelski opisał nastrój i język tych liryków, zauważając „zmianę stosunku poety do słowa, nadanie

wagi oddzielnym wyrazom, zatarcie ich plastyczności na rzecz rozszerzenia znaczenia, alegoryczność bez jednoznacznej interpretacji, zmiany we wzajemnym ustosunkowaniu składni i rytmiki, słowem – zbliżenie do nowoczesnego uprawiania liryki jako dzieła otwartego”.

Już w kwietniu 1840 roku poeta otrzymał propozycję objęcia katedry literatur słowiańskich w Collège de France w Paryżu. Mickiewicz przyjął tę propozycję bez wahania i w październiku powrócił z rodziną do Paryża. Pierwszy wykład odbył się 22 grudnia, a przez cały rok wykładania zdobył sobie wielkie uznanie wśród słuchaczy. Jego karierę przerwał jednak nagły nawrót choroby jego żony, Celiny, która musiała wrócić do domu zdrowia.

30 lipca w domu Mickiewiczów zjawił się Andrzej Towiański, który dowiedział się o chorobie Celiny i poprzez wywołanie u niej wstrząsu psychicznego przywrócił ją do „stanu normalności”. Mickiewicz uznał to za cud i uległ wpływowi nauk Mistrza, co rozpoczęło najbardziej tragiczny okres w jego twórczości literackiej. Mistyczna filozofia Towiańskiego głosiła wiarę w nadejście nowej epoki i odciągała członków Koła od działalności patriotycznej i politycznej, propagując raczej mętne medytacje filozoficzno-religijne. Mimo wpływu Towiańskiego, Mickiewicz pozostał wrażliwy na krzywdę społeczną i nie zatracił swoich uczuć społeczno-patriotycznych.

Rok 1848, pełen wielkich europejskich ruchów narodowowyzwoleńczych, pobudził Mickiewicza do działania. Gdy zdał sobie sprawę, że Towiański przejawia tendencje antynarodowe i ugodowe wobec władzy monarszej, zdecydowanie zerwał z nim kontakt. Udał się do Rzymu, aby tam stworzyć Legion Polski. W rezultacie, mimo niesprzyjających okoliczności, powstał niewielki oddział złożony głównie z młodzieży, który był nie tylko organizacją militarną, ale również polityczną. Mickiewicz napisał deklarację zwaną „Składem zasad” lub „Symbolem politycznym”, która dotyczyła

podstawowych zagadnień gospodarczych i społecznych. Program polityczny Mickiewicza głosił wolność wyznania i słowa, równość obywateli różnych wyznań i narodowości, równouprawnienie kobiet, braterstwo ludów i wzajemną pomoc narodów. Zakładał likwidację własności folwarcznej na rzecz własności wspólnej narodu polskiego. Był to wyraz ideologii demokratycznej i rewolucyjnej, którą Mickiewicz gorąco popierał.

Sytuacja w Europie w 1849 roku była bardzo napięta. Włochy, Węgry i Niemcy stały się areną walk przeciw uciskowi i przemocy politycznej, a teorie socjalistyczne zyskiwały na popularności. W tym okresie we Francji powstała „Trybuna Ludów” – organ publicystyczny solidaryzujący się z walczącym ludem przeciw władzy despotycznej. Na czele redakcji stanął Adam Mickiewicz, który był autorem około stu artykułów, dotyczących sytuacji politycznej we Francji, ruchów niepodległościowych we Włoszech, na Węgrzech i w Niemczech, oraz zagadnień związanych z rodzącym się socjalizmem i państwem Watykan. W jednym z artykułów pt. „Włochom brak pieniędzy” analizował postawę włoskich rewolucjonistów, uznając ich za zbyt mało stanowczych: „W rewolucji trzeba być rewolucjonistą i kto nim nie jest, upada”.

„Trybuna Ludów” była wydawana zaledwie przez kilka miesięcy, po czym redaktorzy wszystkich pism socjalistycznych zostali aresztowani przez rząd Ludwika Napoleona, lecz Mickiewicz cudem uniknął więzienia. Gazeta ta zapisała się w historii jako pismo walczące o wolność i sprawiedliwość.

Adam Mickiewicz ostatni raz angażował się politycznie w roku 1855 podczas wojny krymskiej. Wyjechał do Konstantynopola, aby tam tworzyć legiony walczące po stronie Turcji przeciwko carskiej Rosji. Był to dla niego bardzo ciężki okres, gdyż nie chciał być narzędziem w rękach Czartoryskiego, ale nie podzielał też poglądów Michała Czajkowskiego, generała tworzącego pułki pod dowództwem tureckim. Na skutek ciężkiej zarazy panującej w Konstantynopolu Mickiewicz zmarł 26

listopada 1855 roku.

Poezja Mickiewicza, naznaczona głębokim patriotyzmem, uczyła miłości do kraju. Poeta zapisał się w pamięci narodu polskiego jako niezrównany malarz przyrody polskiej, czego najlepsze przykłady widzimy w „Panu Tadeuszu”. Nasz narodowy wieszcz należy do tych poetów, którzy byli, są i będą przewodnikami narodu polskiego w okresie jego niewoli politycznej.

„Przed wielkością Mickiewicza chylą czoła nie tylko Polacy, ale wszystkie cywilizowane narody świata” – napisał Czesław Miłosz.

Bibliografia:

Czesław Miłosz, Historia literatury polskiej, Kraków 1993,
Maria Dernałowicz, Adam Mickiewicz, Warszawa 1985,
Roman Kaleta, Sensacje z dawnych lat, Kraków 1980,
Stanisław Jerschina, Historia literatury polskiej, Warszawa 1959
Jan Majda, Okresy literackie, Warszawa 1988,
praca zbiorowa, Encyklopedia literatury polskiej, Warszawa 1994,
praca zbiorowa, Polscy romantycy, Łódź 1956,
Jan Delbuszewski, Romantyzm w pigule, Łódź 1990,
Kazimiera Macka, Mickiewicz i Maryla, Warszawa 1970.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

„Granica” Zofii Nałkowskiej

Głównym bohaterem powieści „Granica” Zofii Nałkowskiej jest

Zenon Ziembiewicz, pochodzący ze zubożałej rodziny szlacheckiej. Śledzimy jego losy od wczesnej młodości aż do końcowej katastrofy.

Zenon, będąc jeszcze w gimnazjum, poznaje Elżbietę Biecką. Uczy ją matematyki i zakochuje się w niej, jednak jego uczucia nie są odwzajemnione. Po ukończeniu gimnazjum Zenon wyjeżdża na studia do Paryża, gdzie studiuje ekonomię. W pewnym momencie jego rodzice przestają finansować jego naukę, ale Zenon szybko znajduje rozwiązanie – otrzymuje „stypendium” w zamian za pisanie artykułów do miejscowej gazety „Niwa”. Podczas wakacji w Boleborzy poznaje Justynę Bogutównę, córkę kucharki. Po ukończeniu studiów Zenon podejmuje pracę redaktora w „Niwie” i nawiązuje romans z Justyną, pocieszając ją po śmierci matki. Mimo to, Zenon oświadcza się Elżbiecie. Szybko osiąga sukcesy zawodowe, zostaje prezydentem miasta. Wszystko wydaje się układać pomyślnie, ale Justyna, zmuszona do przerwania ciąży, oszalała i staje się dla niego uciążliwa. Zenon nie może cieszyć się spokojem rodzinnym ani karierą polityczną. Zostaje oskarżony o wydanie rozkazu strzelania do manifestującego tłumu oraz o niewywiązywanie się z obietnic danych robotnikom. Justyna oblewa Zenona kwasem, a ten, nie widząc sensu dalszej egzystencji, popełnia samobójstwo.

Choć fabuła powieści, oparta na schemacie trójkąta małżeńskiego, wydaje się banalna, to jednak zawiera głębsze treści. Autorka zajmuje się ważnymi problemami natury obyczajowej, moralnej i etycznej. Odpowiada na fundamentalne pytanie: „Jakimi ludźmi naprawdę jesteśmy – takimi, jak nas widzą inni, czy takimi, za jakich sami się uważamy?”. Człowiek jest istotą skomplikowaną, której nie można jednoznacznie ocenić. Opinie innych często są krzywdzące, a samoocena może być myląca.

Nieodłączną cechą Zenona jest skłonność do kompromisów, poddawanie się sytuacjom i otoczeniu. Nie próbuje walczyć, uznając, że rzeczywistość narzuca pewne sytuacje, którym należy się podporządkować. Tak było w przypadku Justyny – nie

kocha jej, ale mimo to z nią romansuje. Kompromisowa postawa ujawnia się również w karierze zawodowej, gdy jako redaktor „Niwy” pozwala na pewne przekłamania i nieścisłości.

Nałkowska wyznacza różne granice, których człowiek nie powinien przekraczać. Zenon Ziembiewicz przekroczył granicę moralną, unieszczęśliwiając drugiego człowieka. Romansując z Justyną, przekroczył ją jeszcze bardziej, nie przerywając związku nawet po zaręczynach z Elżbietą. Można się zastanawiać, czy Zenon naprawdę wybrał Elżbietę z miłości, czy gdyby Justyna była bogatsza, wybór byłby inny. Zenon wydaje się zagubiony, nie wiedząc, jak postąpić. Jego życie jest wynikiem poddawania się okolicznościom, a nie świadomych decyzji. Jest bohaterem samotnym, zagubionym w świecie, postępującym niemoralnie, rezygnującym z indywidualności i własnych zasad.

Powieść „Granica” ukazuje, że człowiek nie jest jednowymiarowy. To złożona istota, której nie można jednoznacznie ocenić ani zasufladkować. Nałkowska skłania czytelnika do refleksji nad granicami moralnymi i etycznymi oraz nad kompromisami, które podejmujemy w życiu. Przekroczenie tych granic może prowadzić do tragicznych konsekwencji, zarówno dla nas samych, jak i dla innych ludzi.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

„Przedwiośnie”

Stefana

Żeromskiego

Utwór „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego porusza kluczowe problemy związane z tworzeniem nowego państwa polskiego. Choć spełniły się marzenia wielu pokoleń Polaków o odzyskaniu niepodległości, pojawiły się nowe trudności: bezrobocie rosło, a ogólny kryzys gospodarczy się pogłębiał.

Tytuł „Przedwiośnie” symbolicznie nawiązuje do tej sytuacji. Przedwiośnie to pora roku odsłaniająca pozostałości zimy, brudna i szara, ale zapowiadająca najpiękniejszą porę roku – wiosnę. Podobnie powieść odnosi się do początku kształtowania się polskiej państwowości i walki o władzę, której towarzyszyły krwawo tłumione manifestacje robotnicze.

Żeromski ukazuje, że wiara w Polskę jako państwo sprawiedliwości społecznej okazała się złudzeniem. Główny bohater, Cezary Baryka, jako reprezentant całego pokolenia, poszukuje idei, która mogłaby mu przynieść sens życia. Ma do wyboru trzy propozycje, z których żadna nie okazuje się odpowiednia.

Pierwsza propozycja, mit szklanych domów, zostaje odrzucona zaraz po przekroczeniu granicy polskiej przez Cezarego. Bohater, zainspirowany marzeniami swojego ojca o „szklanej cywilizacji”, w konfrontacji z rzeczywistością odkrywa, że był to tylko mit i wytwór chorej wyobraźni umierającego ojca.

Podobnie program Szymona Gajowca – wysokiego urzędnika w Ministerstwie Skarbu, który pomagał Cezaremu urządzić się w Warszawie – okazuje się niewystarczający. Gajowiec, pisząc książkę o współczesnej i przyszłej Polsce, zlecił Cezaremu porządkowanie materiałów. Jego program zakładał stabilizację pieniądza, upowszechnienie oświaty, wzmocnienie armii, popieranie rozwoju gospodarczego państwa i zabezpieczenie porządku publicznego. Jednak sytuacja Polski nie pozwalała na takie stopniowe przeprowadzanie reform, gdyż pojawiły się nowe

problemy. Założenia Gajowca opierały się na ideologii szlacheckich demokratów z okresu zaborów, którzy, olśnieni odzyskaniem niepodległości, nie byli w stanie przewidzieć powojennej sytuacji.

Żeromski najbardziej obawiał się rewolucji społecznej i pragnął ostrzec naród przed jej konsekwencjami. Z programem bardziej radykalnym Cezary spotyka się podczas studiów, poznając Antoniego Lulka – typowego komunistę, atakującego nowo powstałe państwo polskie, tylko dlatego że było krajem kapitalistycznym. Lulek nie chciał Polski konserwatywnej, z dawnymi zaszłościami, tradycją i hierarchią. Bezkrytycznie zakochany w ideologii Lenina, wierzył, że tylko gwałtowne zmiany społeczne, burzące stary porządek, mają sens i będą w stanie stworzyć nowy, jego zdaniem sprawiedliwy świat.

Warto zauważyć, że „Przedwiośnie” to również krytyczna analiza różnych nurtów politycznych i społecznych, które wówczas kształtowały oblicze Polski. Żeromski stawia pytania o przyszłość kraju, o to, jaką drogą powinien pójść naród, by zrealizować marzenia o wolności i dobrobycie. Powieść nie daje jednoznacznych odpowiedzi, ale skłania do refleksji nad trudnymi wyborami, przed którymi stanęli Polacy w tamtym czasie.

Cezary Baryka, jako bohater poszukujący swojego miejsca w nowej rzeczywistości, staje się symbolem młodego pokolenia, które musi zmierzyć się z dziedzictwem przeszłości i wyzwaniem teraźniejszości. Jego rozczarowania i nadzieje, błędy i poszukiwania odzwierciedlają złożoność procesów społecznych i politycznych zachodzących w Polsce po odzyskaniu niepodległości.

W powieści „Przedwiośnie” Żeromski wykorzystuje również motyw walki o ideały i konfrontacji marzeń z rzeczywistością. Szklane domy, jako utopijna wizja przyszłości, symbolizują dążenie do lepszego świata, który jednak okazuje się trudny do osiągnięcia. Konflikty między różnymi koncepcjami

politycznymi, reprezentowanymi przez postaci takie jak Gajowiec i Lulek, ukazują trudność znalezienia kompromisu i wypracowania wspólnej drogi dla narodu.

W końcowej części powieści Żeromski zadaje pytanie o to, czy rewolucja jest jedyną drogą do zmiany, czy też istnieją inne sposoby na budowanie sprawiedliwego i stabilnego państwa. Cezary Baryka, mimo swoich rozterek i niepewności, symbolizuje poszukiwanie odpowiedzi na te fundamentalne pytania, które były i nadal są aktualne dla każdego społeczeństwa dążącego do poprawy swojego losu.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Biblia – jeden z najdawniejszych zabytków językowych, literackich, religijnych

Biblia:

- Ukazuje dzieje narodu izraelskiego.
- Zawiera pouczenia o charakterze dydaktycznym.
- Wprowadza pojęcia dobra i zła, nagrody i kary.
- Formułuje nakazy i zakazy moralne.

Rodzaje Literackie w Biblii:

Epika:

- Poemat opisowy (Księga Rodzaju)
- Biografia (Ewangelia)
- Powieść obyczajowa
- Przypowieść
- Kroniki (Księga Kronik)
- Epistolografia (listy apostołów)
- Zbiór praw

Liryka:

- Pieśń miłosna („Pieśń nad Pieśniami”)
- Hymn („Hymn do miłości”)
- Psalm
- Tren

Dramat:

- „Pieśń nad Pieśniami”
- Księga Hioba

Treści, Układ i Cechy Typowe Starego Testamentu

Biblia to zbiór ksiąg religijnych uznanych za święte przez judaizm i chrześcijaństwo. Wszystkie księgi dzielą się na dwie części: Stary i Nowy Testament. Księgi Starego Testamentu powstawały przez ponad 1000 lat (XIII w. p.n.e. – I w. n.e.) i poruszają zagadnienia filozoficzne, etyczne oraz prawa kultu religijnego. Stary Testament napisany jest w językach hebrajskim, aramejskim i greckim, dzieli się na księgi dydaktyczne, prorocze i historyczne.

Kosmogonia Biblijna

Opis stworzenia świata w Biblii jest często interpretowany jako poemat, a nie kronika wydarzeń. Sześć dni stworzenia to jakby sześć strof pieśni z refrenem. Pierwsze trzy dni mówią o oddzieleniu światła od ciemności, mórz od lądów i pojawieniu się roślinności. Kolejne trzy dni opisują stworzenie nieba z słońcem, księżycem i gwiazdami, ryb w wodzie, ptaków w powietrzu oraz zwierząt i człowieka na ziemi. Siódmego dnia

Bóg odpoczął.

Wizja Człowieka i Świata w „Księdze Koheleta”

„Księga Koheleta” rozważa sens życia. Autor stwierdza, że szczęścia nie przynoszą bogactwa, sława, rozkosze ani wiedza. Powtarza się refren „Wszystko jest marnością”. Życie pełne jest utrapień, niesprawiedliwości i trudów, a śmierć jest nieuchronna. Kohelet wierzy w Boga, który daje życie i radość jako dar, z którego trzeba będzie się rozliczyć.

Księga Psalmów – Tematyka i Walory Formy

Psalmy, śpiewane przy akompaniamencie harfy i cytry, dzielą się na pochwalne, błagalne, dziękczynne, mądrościowe i pokutne. Są to pieśni liryczne mówiące o ludzkiej kondycji, miłości do Boga, przemijaniu, grzechu i cierpieniu. Psalmy charakteryzują się wielką ekspresją, zawierają wiedzę o człowieku i używają licznych środków stylistycznych, takich jak porównania i epitety.

Ważne Wskazania Moralne w Historiach Biblijnych

„Kain i Abel” – Kain zabija Abela z zazdrości, ponieważ jego ofiara nie była przyjęta przez Boga. Bóg karze Kaina, ale daje mu znamie ochronne. Historia ta podkreśla, że zabójstwo jest największą zbrodnią, a zazdrość i zawiść prowadzą do przewinień.

„Samson” – Samson, obdarzony nadludzką siłą, zdradzony przez kochankę, traci włosy i moc, ale odzyskuje je, by zemścić się na wrogach. Historia ta uczy o nieufności, sile miłości, zazdrości oraz używaniu siły w ostateczności.

„Hiob” – Hiob, mimo utraty bogactw i zdrowia, pozostaje wierny Bogu. W końcu jego wierność zostaje nagrodzona. Historia Hioba uczy o wierze, lojalności, wytrwałości i sądzie ostatecznym.

Treść i Znaczenie Nowego Testamentu

Nowy Testament, składający się z 27 ksiąg, opisuje życie Jezusa Chrystusa, historię pierwszych gmin chrześcijańskich oraz zasady moralności i kultu. Główne przesłanie Nowego Testamentu to miłość Boga do wszystkich ludzi.

Uniwersalizm Przypowieści Biblijnych

Cechy Gatunkowe Przypowieści:

- Utwór narracyjny o charakterze parabolicznym, zestawiający rzeczywistości codzienną i pojęciową.
- Składa się z trzech części: przykłady, obrazy i przekazanie prawdy.
- Opowiadanie alegoryczno-moralistyczne z zamkniętą fabułą.
- Przekazuje prawdy moralne o ponadczasowym wymiarze.

Przykłady Przypowieści:

„O siewcy” – Ziarnem jest słowo Boże, a glebą ludzie. Słowo Boże może być przyjęte lub odrzucone, z jednoznacznymi skutkami.

„O synu marnotrawnym” – Ojciec cieszy się z powrotu syna, który był jak umarły, a teraz ożył. Ojcem jest Bóg, który cieszy się z każdego nawróconego grzesznika.

„O miłosiernym Samarytaninie” – Samarytanin okazuje miłość i miłosierdzie ранnego, co jest przesłaniem o potrzebie okazywania miłości innym.

Charakterystyka Ewangelii

Ewangelie, pełne przypowieści, przedstawiają nauki Jezusa w zrozumiałym sposobie dla prostych ludzi, używając obrazów zamiast abstrakcji. Przypowieści mają charakter dydaktyczny, a nie dosłowny, przekazując wzory postaw moralnych.

Apokalipsa Św. Jana

„Apokalipsa Św. Jana” to ostatnia księga Biblii, objawienie pełne symboli, alegorii i nawiązań do Starego Testamentu. Przedstawia walkę dobra ze złem, wizję sądu ostatecznego i przywracania ładu świata. Znaki i symbole, takie jak liczby (7 – nieskończoność, 4 – skończoność), kolory (biały – chwała, ognisty – wojna), przedmioty (pieczęci – wyroki Boże) oraz postaci (baranek – Chrystus) i zwierzęta (lew – zwycięstwo) mają głębokie znaczenie. Apokalipsa pociesza i poucza, przedstawiając wizję przyszłych losów ludzkości.

Krytyka

Biblia, choć uznawana za jedno z najważniejszych dzieł religijnych i literackich, jest także przedmiotem krytycznej analizy jako zbiór mitów, które w dzisiejszym kontekście mogą być postrzegane jako nieaktualne.

1. **Historyczność i wiarygodność:** Wiele opowieści biblijnych, takich jak stworzenie świata w sześć dni, globalny potop czy wieża Babel, nie znajduje potwierdzenia w badaniach historycznych i naukowych. Są one często interpretowane jako mity, które miały na celu wyjaśnienie nieznanych wówczas zjawisk naturalnych i kulturowych.
2. **Moralność i etyka:** Biblijne nakazy moralne, choć istotne w kontekście historycznym, mogą wydawać się nieadekwatne w nowoczesnym społeczeństwie. Przykładem może być patriarchalny model rodziny czy różne przepisy prawne Starego Testamentu, które kolidują z dzisiejszymi standardami praw człowieka i równouprawnienia.
3. **Rola kobiet:** Biblia przedstawia kobiety w sposób, który jest często krytykowany za swoją dyskryminacyjną naturę. Kobiety są często ukazywane jako postacie drugorzędne, podlegające mężczyznom, co nie współgra z dzisiejszymi wartościami dotyczącymi równości płci.
4. **Kara i nagroda:** Koncepcje nagrody i kary, przedstawione w Biblii, bazują na prostych zasadach sprawiedliwości,

które mogą być postrzegane jako archaiczne. Współczesne podejście do moralności uwzględnia bardziej złożone aspekty ludzkiego zachowania i kontekstów kulturowych.

5. **Symbolika i alegoria:** Wiele biblijnych historii ma charakter alegoryczny, co oznacza, że ich dosłowna interpretacja może prowadzić do nieporozumień. Na przykład, opowieści o cudach i proroczych wizjach są często odczytywane jako metaforyczne, co może podważać ich dosłowną prawdziwość.
6. **Uniwersalność przekazu:** Choć Biblia zawiera uniwersalne przesłania moralne, takie jak miłość bliźniego czy wybaczenie, wiele jej aspektów jest mocno osadzonych w kontekście historycznym i kulturowym starożytnego Bliskiego Wschodu. To sprawia, że nie wszystkie jej nauki są łatwo przystosowalne do współczesnych realiów.
7. **Krytyka nowoczesna:** Współczesna krytyka często podkreśla, że Biblia, jako zbiór tekstów powstałych na przestrzeni wielu wieków, zawiera sprzeczności i niekonsekwencje. To może prowadzić do wniosku, że jej autorytet jako dosłownego przewodnika moralnego jest ograniczony.

Podsumowując, Biblia, mimo swojego ogromnego znaczenia historycznego i kulturowego, może być postrzegana jako zbiór mitów, które w wielu aspektach są już nieaktualne. Jej wartość polega raczej na symbolicznym i moralnym przekazie, niż na dosłownych opisach rzeczywistości, co wymaga krytycznego podejścia i kontekstualnej interpretacji.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Bunt i ofiara – dwie postawy polskich bohaterów romantycznych

Sylwetka polskiego bohatera romantycznego kształtowała się pod wpływem wielu czynników, z których istotne były inspiracje zachodnioeuropejskie. Polski bohater romantyczny, podobnie jak jego europejscy odpowiednicy, buntował się przeciwko „ustanowionym” formom życia społecznego i politycznego. Jednak najistotniejszy wpływ na kreację polskich bohaterów miała sytuacja wewnętrzna kraju, który znajdował się pod zaborami.

Regularne wybuchy powstań narodowowyzwoleńczych co kilkanaście lat (1830, 1848, 1863) ukształtowały potrzebę istnienia bohatera romantycznego, często wzorowanego na postaciach historycznych. Polscy bohaterowie romantyczni stawiali nowe wzorce obywatelskich postaw, wśród których kluczowe były bunt przeciwko zastanej rzeczywistości – niewoli narodowej – oraz gotowość do poświęcenia życia dla ojczyzny.

Bohaterowie ci byli oczywiście zróżnicowani, zmieniając się w zależności od czasu powstania dzieła i osoby autora. Przemiany te sprawiały, że bohater romantyczny manifestował różne postawy i dążenia. Mimo to, ich wspólnym celem było wyzwolenie kraju spod obcej dominacji.

Konrad Wallenrod, główny bohater poematu Adama Mickiewicza, był człowiekiem z natury zbuntowanym. Początkowo buntował się przeciwko Krzyżakom, którzy porwali go z domu na Litwie, a po powrocie do ojczyzny przeciwko słabości Litwinów i potędze Krzyżaków. Nie odnalazł szczęścia w domu, ponieważ nie było go w ojczyźnie, jak pisze Mickiewicz. Jako dorosły człowiek wiedział, że aby pokonać silniejszego przeciwnika, musiał działać podstępnie. Opuszczając swoją żonę, przeszedł na stronę wroga, by tam realizować swoje długoterminowe plany.

Poświęcił dla Litwy wszystko – życie osobiste, dom rodzinny, rycerski honor, a w końcu nawet własne życie, popełniając samobójstwo trucizną. Zarówno Krzyżacy, jak i Litwini uznali go za zdrajcę, tylko poeta Halban znał prawdę o jego czynach. Konrad był zatem typowym bohaterem romantycznym, dla którego bunt i ofiara były kluczowymi postawami. Mickiewicz przez taką postać ukazywał Polakom możliwe sposoby działania i walki z silniejszym przeciwnikiem – Rosją.

Gustaw, postać z II i IV części „Dziadów”, również przeżywa bunt od młodości. Nie może zaakceptować zdrady ukochanej, która wyszła za bogatego ziemianina, odrzucając biednego poetę. Pod wpływem dawnego nauczyciela, księdza, stara się zapomnieć o swojej tragedii i poświęcać życie dla Ojczyzny. W „Prologu” III części „Dziadów” Gustaw symbolicznie przemienia się w Konrada, bojownika o sprawy narodowe. Młody Konrad jest również poetą, który swoją twórczością chce walczyć o szczęście Polaków i buntuje się przeciwko Bogu. Gustaw pragnie stanąć na czele swojego narodu, gotowy jest ponieść wszystkie jego cierpienia, podobnie jak mityczny Prometeusz. Ofiara Gustawa ma charakter duchowej walki o wolność narodu.

Bunt przeciwko zaborcom i Bogu, który zezwolił na klęskę listopadową, jest typowy dla Konrada jako bohatera romantycznego. Charakterystyczna jest również jego późniejsza ofiara, oddanie życia dla dobra własnego narodu.

Inny charakter ma postać Kordiana z dramatu „Kordian” Juliusza Słowackiego. Poznajemy go jako młodzieńca, który jeszcze nie dojrzał do pełni. Z upływem lat Kordian poszukuje sensu życia i buntuje się przeciwko otaczającej go rzeczywistości, której nie akceptuje – kultowi pieniądza w Europie, postawie Watykanu wobec Polski, a przede wszystkim politycznej tyranii Rosji. Gdy zawodzi go wszystko i wszyscy, decyduje się na poświęcenie życia, by dokonać zamachu na cara Rosji, uważanego za sprawcę niewoli narodowej Polaków. Jednakże wskutek Strachu i Wyobraźni zawodzi, nie dokonuje morderstwa i oczekuje wyroku śmierci w szpitalu dla obłąkanych. Prawdopodobnie w taki

sposób poświęci życie na rzecz ojczyzny.

Inny typ postaci romantycznej przedstawia Jacek Soplica z „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. Utwór powstał w 1834 roku, w czasie, gdy emigracja zrozumiała przyczyny klęski listopadowej. Jacek Soplica jest nowym typem bohatera romantycznego, który w młodości przeżywa nieszczęśliwą miłość do córki bogatego magnata i buntuje się przeciwko społecznym nierównościom panującym w XIX-wiecznym świecie. Ten bunt i pragnienie zemsty prowadzą go do popełnienia morderstwa. Następnie postanawia zmienić swoje życie, skierowując bunt i nienawiść przeciwko wrogom ojczyzny – zaborcom, Rosjanom. Wstępuje do zakonu i jako ksiądz Robak staje się działaczem i emisariuszem politycznym. Całe swoje życie poświęca ojczyźnie, nie oszczędza zdrowia ani sił, uczestniczy w bitwach, jak na przykład pod Jeną, wielokrotnie trafia do więzień rosyjskich i pruskich, z których zawsze wychodził cało. Jego marzeniem jest wywołanie powstania na Litwie w momencie wkroczenia na nią wojsk polskich i francuskich, które w 1812 roku zmierzają na Moskwę. Ksiądz Robak nie przypomina jednak ani Konrada, ani Kordiana. Nie jest poetą ani indywidualistą. Nie prowadzi samotnej walki, lecz agituje szlachtę i chłopów do wspólnego działania na rzecz kraju.

Bohaterowie romantyczni nie osiągnęli niepodległości dla Polski, ale swoim buntowi i ofiarnością przypominali rodakom, że nie można pogodzić się z utratą niepodległości i ciągle należy podejmować działania na rzecz wyzwolenia. Ich poświęcenie nie poszło na marne, uczyło postaw politycznych i przypominało następnym pokoleniom o ich narodowej odrębności.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

Bohater romantyczny

Gustaw z IV części „Dziadów”

Gustaw jest wrażliwym poetą, samotnym i niezrozumianym przez społeczeństwo. Jego nieszczęśliwa miłość i wyobcowanie czynią go romantycznym bohaterem na miarę Wertera Goethego. Jako porzucony kochanek, przestał istnieć dla świata, pozostając pogrążony w cierpieniu i wspomnieniach ukochanej. Jego uczucia są tak intensywne, że prowadzą go do myśli samobójczych.

Konrad Wallenrod

Konrad Wallenrod to bohater tragiczny, który walczy z wrogiem poprzez podstęp i zdradę. Jest postacią skomplikowaną psychologicznie i niejednoznaczną. Jego heroiczne poświęcenie łączy się z chwilami zwątpienia i wahania. Spełniwszy swoją misję, jest skazany na śmierć. Nawet gdyby uniknął zemsty Krzyżaków, jego czyn uniemożliwiłby mu normalne życie. Choć jego działania są motywowane patriotyzmem, pozostają przytłaczające i kontrowersyjne.

Przemiana Gustawa w Konrada

Gustaw z IV części „Dziadów” przechodzi ważną metamorfozę: z nieszczęśliwego kochanka staje się bojownikiem o wyzwolenie narodu. Ta przemiana jest zaznaczona przez jego samobójstwo (choć żyje nadal) i zmianę imienia na Konrada. Gustaw zapisuje na ścianie celi więziennej: „Umarł Gustaw – narodził się Konrad”. Konrad odnajduje sens życia w poświęceniu się ojczyźnie i walce z tyranią zaborcy, doznając duchowej przemiany.

Konrad jako bohater romantyczny

Konrad symbolizuje prometeizm, tytanicizm i mesjanizm. Jego czyny, choć moralnie dyskusyjne, mają zawsze określoną motywację. W „Wielkiej Improwizacji” wadzi się z Bogiem,

oferując siebie w zamian za wolność i szczęście narodu. Jego romantyczny indywidualizm płynie z wiary w siłę poezji i sens poświęcenia się nieprzeciętnej jednostki. Konrad przeżywa samotne klęski i mistyczne uniesienia, lecz zawsze wierzy we własne posłannictwo i moc poezji, co sprawia, że nie jest postacią bez wyjścia.

Jacek Soplica z „Pana Tadeusza”

Jacek Soplica to postać romantyczna, która po nieszczęśliwej miłości popełnia zbrodnię, a następnie szuka odkupienia w służbie ojczyźnie. Przyjmuje mnisi habit i imię Robaka. Ksiądz Robak, jako emisariusz polityczny, przygotowuje szlacheckie zaścianki do powstania przeciw zaborcy. Jego tajemnica wychodzi na jaw dopiero na łożu śmierci. Ksiądz Robak, podobnie jak mnich z „Giaura” Byrona, szuka ochrony przed cierpieniem, ale nie unika rzeczywistości. Działa wśród społeczeństwa, wierząc w sens wspólnego wysiłku, co odróżnia go od innych romantycznych bohaterów Mickiewicza.

Podsumowanie

Bohater romantyczny to młody idealista, walczący samotnie przeciwko potęgom. Jest to wzorcowy typ Polaka, kierującego się uczuciem i ideą, a nie racjonalnym obliczeniem. Całe pokolenia pisarskie będą na nowo podejmować temat bohatera romantycznego, polemizując z jego konstrukcją lub ją powielając.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.

„Beniowski” jako poemat dygresyjny: Przegląd wybranych dygresji

W „Beniowskim” Słowacki zawarł liczne dygresje, które stanowią istotny element tego dzieła. Do najważniejszych należą:

- 1. Dygresja na temat młodzieńczej miłości do Ludwiki Śniadeckiej** Ludwika Śniadecka była pierwszą wielką miłością Słowackiego. Dygresja na ten temat, umieszczona w pieśni IV, ma bardzo osobisty charakter i jest uważana za jedną z najpiękniejszych w literaturze polskich elegii miłosnych. Rozpoczyna się słowami: „Bądź zdrowa – odejść nie mogę choć słyszę Wołające mnie duchy w inną stronę” Słowacki nazywa Ludwikę „kochanką pierwszych dni” i „aniołem snów dziecinnych”, podkreślając jej znaczącą rolę w jego życiu.
- 2. Dygresja na temat krytyków literackich** Słowacki w tej dygresji wykazuje się ostrym tonem, ironią, szyderstwem i sarkazmem. Krytykuje poetów „nadzwyczaj łzawych”, piszących „językiem kulawym” i „wiersze pisząc liczą zgłoski”. Wspomina, że strofa „Beniowskiego” mogłaby stać się cmentarzem dla miernych poetów. Jedynym poetą, którego uważa za wielkiego, jest Antoni Małczewski. Słowacki ostro krytykuje m.in. Witwickiego i innych poetów szkoły religijnej, a także krytyków związanych z obozem katolickim, takich jak Ropelewski, Grabowski, Czyński i Sadowski.
- 3. Dygresja na temat stosunków panujących na emigracji** Słowacki w tej dygresji krytycznie odnosi się do różnych stronnictw politycznych na emigracji. Stronnictwo arystokratyczne księcia Adama Czartoryskiego, skupione wokół Hotelu Lambert, traktuje lekceważąco, nazywając ich marzenia o monarchii „iluzjami” i porównując do urojeni Don Kichota. Demokratyczne stronnictwo również

nie ucieka od krytyki. Słowacki szczególnie polemizuje z Maurycem Mochnackim, którego określa mianem „Respublik jedynaku synie”, wytykając mu polityczną chwiejność i ugodowość.

4. **Dygresja na temat własnej twórczości** Słowacki jest świadomy swojej wartości jako poety i mistrza słowa. Celem jego poezji jest precyzyjne wyrażenie każdej myśli i uczucia. Pragnie poetyckiej doskonałości: „Chodzi mi o to aby język giętki Powiedział wszystko co pomyśli głowa A czasem był jak piorun jasny prędko, A czasem smutny jako pieśń stepowa” Słowacki przypomina swoje zasługi dla rozwoju polskiej poezji romantycznej, porównując swoją rolę do roli Jana Kochanowskiego w renesansie.
5. **Dygresja będąca ostrą polemiką z Mickiewiczem** Mimo oczekowań, Słowacki nie dokonuje miażdżącej krytyki Mickiewicza. Zamiast tego, dygresja w finale pieśni piątej jest skierowana głównie do otoczenia Mickiewicza. Słowacki żegna się z Mickiewiczem słowami: „A sąd zostawię wiekom. – Bądź zdrow wieszczu! Tobą się kończy ta pieśń dawny Boże. Obmyłem twój laur w słów ognistych deszczu... .. Bądź zdrow! – a tak się żegnają nie wrogi, Lecz dwa na słońcach swych przeciwnych Bogi” Konflikt między nimi ma bardziej podłoże polityczne niż osobiste. Słowacki krytykuje drogę obroną przez Mickiewicza, podkreślając słuszność własnych decyzji i przekonanie, że to za nim, a nie za Mickiewiczem, pójdzie naród.

Podsumowanie

„**Beniowski**” to nie tylko opowieść o przygodach tytułowego bohatera, ale także zbiór refleksji i dygresji, które pozwalają czytelnikowi lepiej zrozumieć osobiste i literackie poglądy Słowackiego. Dygresje te ukazują jego relacje z innymi poetami, krytykami, a także jego własne refleksje na temat poezji i polityki.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę

„Ballady i romanse” Adama Mickiewicza wyrazem buntu przeciw tradycjonalizmowi oświecenia

„Lilie”

1. **Inspiracja i kontekst** Adam Mickiewicz, pisząc balladę „Lilie”, oparł się na ludowej pieśni „Zbrodnia to niesłychana pani zabija pana”, sięgającej czasów Bolesława Śmiałego. Król ten wydał prawo karania śmiercią wiarołomnych żon, co stanowi historyczny kontekst utworu. Mickiewicz uczynił bohaterką ballady żonę rycerza Bolesława Śmiałego.
2. **Fabuła** Żona czeka na męża wracającego z wyprawy wojennej z dwoma braćmi. Mąż, chcąc szybciej spotkać się z żoną, wyprzedza braci i przybywa pierwszy do domu. Żona, obawiając się kary za niewierność, zabija męża, grzebie go i sadzi lilie na jego mogile. Przed braćmi udaje, że wciąż czeka na powrót męża. Po zbrodni biegnie do pustelnika, prosząc o pokutę. Starzec odsyła ją, mówiąc, że tylko mąż może ją wydać, ale ten już nie żyje. Bracia przestają szukać brata i po roku ubiegają się o rękę wdowy. Nie mogąc się zdecydować, kobieta pyta pustelnika o radę. Ten radzi, by bracia przynieśli wianki na dzień ślubu, a ona wybierze męża. Bracia kłócą się o nią, aż pojawia się duch zmarłego męża i wymierza sprawiedliwość. Kaplica zapada się pod ziemię, a wszyscy

winni ponoszą odpowiedzialność za swoje grzechy.

3. Romantyczny charakter ballady

- **Historia:** Ballada odwołuje się do średniowiecza, czasów Bolesława Śmiałego.
- **Fantastyka:** Pojawienie się ducha męża, który wymierza sprawiedliwość zza grobu.
- **Natura:** Symbolika przyrody, lilie na grobie.
- **Ludowość:** Utwór opiera się na ludowej pieśni i przedstawia ludowe poczucie sprawiedliwości, zgodnie z zasadą „nie ma zbrodni bez kary”.

„Świtezianka”

1. **Fabuła** Młody myśliwy spotyka się nad jeziorem Świtez z piękną dziewczyną. Jest to historia miłości dwojga ludzi, tajemniczej dziewczyny i młodego strzelca. Strzelec przysięga dziewczynie wierność, ale gdy spotyka nimfę wodną, ulega jej urokowi, zapominając o przysiędze. Gdy rozpoznaje w nimfie swoją kochankę, ta wypomina mu zdradę i przepowiada karę. Dusza młodzieńca zostaje zaklęta w drzewo, modrzew, który jęczy z żalu nad brzegiem jeziora.

2. Romantyczny charakter ballady

- **Ludowość:** Bohater pochodzi z ludu, a historia oddaje ludowe poczucie sprawiedliwości.
- **Fantastyka:** Obecność nimfy wodnej i przemiana człowieka w drzewo.
- **Natura:** Przyroda odgrywa rolę w wymierzaniu sprawiedliwości.

„Rybka”

Bohaterką ballady jest młoda wiejska dziewczyna Krysia, uwiedziona przez panicza. Po narodzinach nieślubnego dziecka panicz porzuca Krysię i żeni się z inną. Zrozpaczona dziewczyna popełnia samobójstwo, topiąc się w jeziorze. Jej dziecko karmi rybka, która okazuje się być Krysią. Pewnego dnia panicz i jego żona spacerują nad jeziorem i nigdy nie

wracają. Na brzegu pojawiają się dwa kamienie przypominające ludzkie postacie.

- **Ludowość:** Bohaterka pochodzi z ludu, a historia oddaje ludowe poczucie sprawiedliwości.
- **Fantastyka:** Przemiana w rybkę i wymierzenie sprawiedliwości.
- **Natura:** Symbolika natury jako narzędzia kary.

„Świtez”

Ballada opowiada o tajemniczym jeziorze, na dnie którego znajdują się ruiny zatopionego miasta Świtez. Ludzie próbują zbadać jezioro i odkryć jego tajemnice. Wyłowiona z jeziora dziewczyna, córka legendarnego władcy, opowiada historię miasta. Gdy miasto było obleżone przez Rusów, kobiety błagały o śmierć, aby uniknąć hańby. Bóg wysłuchał ich prośby, zamieniając mieszkańców w kwiaty wodne i zalewając miasto wodą. Od tej pory nie wolno zakłócać spokoju jeziora.

- **Ludowość:** Bohaterowie są ludźmi, którzy chcą odkryć tajemnicę jeziora.
- **Historia:** Odwołanie do historii Litwy.
- **Fantastyka:** Obecność baśniowej nimfy, przemiana ludzi w kwiaty i zatopienie miasta.

Podsumowanie

„Ballady i romanse” Adama Mickiewicza są wyrazem buntu przeciw tradycjonalizmowi oświecenia. Mickiewicz, odwołując się do ludowej tradycji, historii i fantastyki, tworzy utwory, które przemawiają do wyobraźni i emocji czytelnika. Wprowadzenie elementów nadprzyrodzonych, ludowych wierzeń i historycznych odniesień czyni jego twórczość wyjątkową i stanowi istotny element romantyzmu.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko

w granicach prawa.